

zelf

FINANCIËLE ZORG VANUIT
EEN INNOVATIEF OOGPUNT

LAATSTE
MAGAZINE

EDITIE 20 | APRIL 2022
WWW.ZELFMAGAZINE.NL

Gercoline van Beek

Schulden onder delinquenten

Marcel Kooi MBA, drs. Erwin Bel,
Joyce Brandt, Gert-Jan Mulder

Van warm BAD naar koude douche

Liselotte Maas

Agressie & bewindvoerders

drs Erwin Bel en Marcel Kooi MBA

“We willen innovators zijn, geen uitgever”

Wijnand Prins Ph.D

Energieprijzen rijzen de pan uit

Marcel Kooi MBA

De puzzel van een onbeheerde nalatenschap

Joyce Brandt

Column: “Heilige moeder”

ambassadeurs

partners

colofon

Editie 20, april 2022

Redactie

drs. Erwin Bel, Stichting CAV
www.stichting-cav.nl
Marcel Kooi MBA, Kompas Zuidlaren
www.kompaszuidlaren.nl

Redactieadres

redactie@zelfmagazine.nl
www.zelfmagazine.nl

Aan dit nummer werkten mee

Gercoline van Beek MA,
drs. Erwin Bel, Joyce Brandt RPLP,
Marcel Kooi MBA, Liselotte Maas,
Wijnand Prins Ph.D,

Fotografie

pexels.com en anderen

Vormgeving

Studio Bosgra, Baarn

Abonneren

U kunt zich gratis abonneren op
opinieartikelen door aanmelding via
www.zelfmagazine.nl

ISSN: 2772-4921 (gedrukt)
ISSN: 2772-493X (digitaal)

© 2022. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Ondanks alle aan de samenstelling van dit magazine bestede zorg kan noch de uitgever noch de auteur aansprakelijk worden gesteld voor eventuele schade die het gevolg is van enige fout in deze uitgave.

Laatste magazine

Het ZELF-magazine bestaat ruim vijf jaar. 100 Mooie artikelen en nog meer hoogtepunten met de mensen om ons heen, 'meegemaakt'. Dit leest u allemaal in ons reflectieartikel over Zelf op bladzijde 14. Reflecteren op eigen handelen vinden wij een belangrijke voorwaarde voor verandering van ons gedrag en innoveren van onze organisaties. In de reflectie zijn we tot de conclusie gekomen dat de coöperatie Zelf aan een nieuwe fase van innovatie toe is. Een magazine past hier in onze optiek niet meer in.

Lobby

Wat mag u in de nabije toekomst van Zelf verwachten? We hebben inmiddels een Zelf e-academy ingericht en deze zal in de toekomst ook beschikbaar gesteld worden door andere maatschappelijke financieel zorgverleners. Innovatie gaan we realiseren door Zelf (nog meer) actief te positioneren in de

lobby tot verandering. Hier zien we losse opinieartikelen als belangrijke bouwsteen van. We gaan hierbij graag de samenwerking aan met andere partijen, zodat we het 'meemaken' blijven omarmen vanuit een duidelijke visie op de richting waar financiële zorg naartoe zou moeten.

Meemaken

Wij hopen een ieder te blijven uitdagen een bijdrage te leveren in de noodzakelijke veranderingen die er nodig zijn om tot zelfredzame burgers in een inclusieve samenleving te komen. Wij gaan het 'meemaken' graag met je aan.

MARCEL KOOI EN ERWIN BEL

---

inhoud

GERCOLINE VAN BEEK

“Cliënten voelen zich vaak machteloos vanwege de uitzichtloze situatie die schulden veroorzaken.”

pagina 11

6 Van warm BAD naar koude douche

MARCEL KOOI, ERWIN BEL, JOYCE BRANDT, GERT-JAN MULDER

8 Agressie & bewindvoerders

LISELOTTE MAAS

11 Schulden onder delinquenten

GERCOLINE VAN BEEK

14 “We willen innovators zijn, geen uitgever”

ERWIN BEL EN MARCEL KOOI

19 De puzzel van een onbeheerde nalatenschap

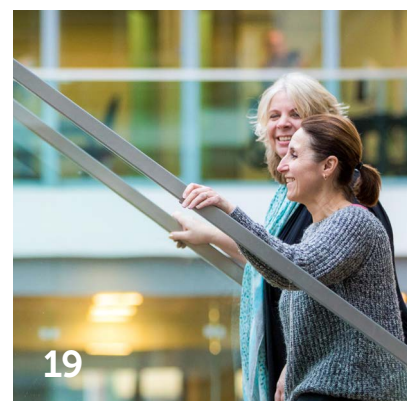
MARCEL KOOI

22 Energieprijzen rijzen de pan uit

WIJNAND PRINS PH.D

28 “Heilige moeder”

JOYCE BRANDT

Waarom we af moeten van de gemeente als wettelijk vertegenwoordiger

Van warm BAD naar koude do

DOOR: MARCEL KOOI, ERWIN BEL,
JOYCE BRANDT, GERT-JAN MULDER

Wanneer we uitzoomen van de individuele dossiers, valt namelijk te constateren dat de gemeente bij de gemaakte fouten ook meestal wederpartij is.

De rechtbank van Overijssel ontsloeg op 18 maart 2022 het Budget Adviesbureau Deventer (BAD). BAD is een onderdeel van de gemeente Deventer gericht op onder andere hulp bij schulden, budgetadvies en schuldhulpverlening. Ook was BAD in ruim 400 zaken benoemd als wettelijk vertegenwoordiger. En in al die zaken werd BAD ontslagen op grond van onvoldoende kwaliteit.

BAD maakte veel fouten, waardoor de belangen van een groep kwetsbare burgers onvoldoende vertegenwoordigd werden. De rechtbank heeft voor deze personen inmiddels een andere bewindvoerder benoemd.

Poging tot uitsluiting private bewindvoerders

Het ontslag komt niet onverwachts. Deventer heeft een bedenkelijke historie als het gaat om bewindvoering, uitgevoerd door deze gemeente. Deventer trachtte een aantal jaren geleden om niet-gemeentelijke bewindvoerders uit te sluiten voor bijzondere bijstand. Zij vonden dat er met BAD een voorliggende voorziening beschikbaar was. De Autoriteit Consument en Markt (ACM) was hierin een andere mening toegedaan en Deventer moest haar verlies nemen. Sindsdien bestaat BAD naast de reguliere beschermingsbewindvoerders.

Niet meer benoembaar

Al in augustus 2020 heeft de kantonrechter besloten om BAD tijdelijk niet meer te benoemen in nieuwe zaken. Daarna heeft de kantonrechter al op 1 februari 2021 BAD in 20 zaken geschorst. Ook zag de rechtbank de noodzaak om een tijdelijk bewindvoerder te benoemen die onderzoek deed naar de fouten en mogelijke schade voor rechthebbenden.

Ontslag in 400 benoemingen

De uitspraak van de kantonrechter¹ op 18 maart 2022 geeft nu weer dat er inderdaad veel fouten zijn gemaakt en dat er daadwerkelijk schade is ontstaan voor de betrokken cliënten. Alle geconstateerde fouten geven een beeld van zeer onzorgvuldig beheer van financiën, zo stelde de kantonrechter, waarmee het ontslag van BAD in ruim 400 zaken feit werd.

Belangenverstrengeling

De hierboven aangehaalde uitspraak is uitgebreid en geeft goed weer wat en op welke gebieden er fouten zijn gemaakt. Nu is het een utopie om te denken dat er nooit fouten worden gemaakt bij bewindvoerders. Er is immers sprake van dynamisch werk waarbij er rekening gehouden moet worden met vele belangen. Echter, juist hier zit een opvallend detail, waar het gaat om de aangetroffen omissies in de dossiers. Wanneer we namelijk uitzoomen van de individuele dossiers, valt namelijk te constateren dat de gemeente bij de gemaakte fouten ook meestal wederpartij is. Een gemeente is in dit geval naast bewindvoerder, immers ook voor veel cliënten inkomensverstrekker (uitkeringen), schuldeiser, schuldhulpverlener en bekostiger van bewind. Hoe grijpen deze uiteenlopende belangen bij gemeente Deventer op elkaar in?

¹ <https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBOVE:2022:725>

Fouten

Opvallend is dat er fouten zijn gemaakt bij de aanvraag voor bijzondere bijstand voor de kosten van beschermingsbewind. Bijzondere bijstand die dus wordt betaald vanuit dezelfde gemeente. In andere dossiers is gebleken dat er geen individuele inkomensvoet is aangevraagd en is sprake van een voorziening die voldaan wordt vanuit de gemeente. Daarnaast zijn er problemen geconstateerd met de terugbetaling van fraudevorderingen en leenbijstand. En ook hier geldt: de gemeente is hier de betrokken tegenpartij!

Wettelijke vertegenwoordiging door gemeenten?

Vanzelfsprekend kan er sprake van toeval zijn maar toch is het opvallend dat juist in de relatie tussen gemeenten en rechthebbende zo vaak iets misgaat. Of is dit juist helemaal geen toeval en valt dit vanuit belangenverstrengelingen eenvoudig te verklaren? Het roept in ieder geval de vraag op of de gemeente eigenlijk wel als wettelijke vertegenwoordiger van haar inwoners kan optreden bij zoveel mogelijke tegenstrijdige belangen.

Wat kunnen we leren van Deventer?

De werkzaamheden van de bewindvoerder worden uitgevoerd door een ambtenaar in dienst van de gemeente Deventer. De werkgever van de medewerker is ook betrokken in allerlei andere rollen met de betrokken onderbewindgestelde. En hier zit de crux. Immers, bewindvoerders dienen volgens het besluit kwaliteitseisen² altijd te handelen in het belang van de onderbewindgestelde, waarbij aanvullend nog is opgenomen in het besluit dat belangenconflicten die hiertoe kunnen leiden zoveel mogelijk vermeden worden. Want in welke mate kan de ambtenaar bij de afweging van al die belangen slechts het belang van de

onderbewindgestelde dienen zonder rekening te houden met de belangen van de gemeente?

Strikter toepassen vermijden van belangenconflict

De situatie van BAD heeft onomstotelijk aangetoond dat er in het geval van een gemeentelijke bewindvoerder sprake is van onaanvaardbare belangenverstrengeling die niet in het belang van de rechthebbende is. Wij roepen de rechtspraak dan ook op om hiervoor meer oog te hebben en het kwaliteitsbesluit hierin strikter toe te passen.

Les van Deventer

De les van Deventer is dan ook: benoem gemeenten niet als bewindvoerder. Te veel verschillende rollen en belangen lopen bij gemeenten door elkaar heen. Het belang van de onderbewindgestelde kan daardoor in het gedrang komen. In ieder geval bestaat de schijn van belangenverstrengeling. Dit kunnen we de onderbewindgestelde niet aandoen. Transparantie en het gevoel dat de bewindvoerder er enkel en alleen voor de onderbewindgestelde is, is een principieel uitgangspunt voor wettelijke vertegenwoordiging.

² <https://wetten.overheid.nl/BWBR0034760/2022-01-01/0>

Agressie & bewindvoerders

DOOR: LISELOTTE MAAS

Liselotte Maas is haar loopbaan gestart als schuldhulpverlener en dat werkveld blijft haar boeien. Als bewindvoerder Wsnp heeft ze een eigen bedrijf gehad in Utrecht. Ook was ze jarenlang lid van het bestuur van de beroepsvereniging. Ze heeft als projectleider bij de raad voor Rechtsbijstand gewerkt aan innovatieve online dienstverlening. De laatste jaren werkte ze als projectmanager bij CAV.

Niet alleen jongere cliënten maken het soms te bont.

Iedereen wil veilig zijn werk kunnen doen. Een bewindvoerder heeft te maken met een grote diversiteit aan cliënten. Met de meeste cliënten lukt het goed om tot afspraken te komen en om uit te leggen wat je wel en niet doet als bewindvoerder. Soms blijkt dat lastiger en dat kan leiden tot bedreiging en agressie. Bijvoorbeeld door een voorval op social media, een dreiging in de e-mail of post en door ronduit agressief gedrag op de werkplek.

We hebben een enquête uitgevoerd onder medewerkers van CAV. Maar liefst 90% van de bewindvoerders geeft aan de afgelopen twaalf maanden te maken te hebben gehad met agressie. En ook geeft ruim driekwart aan dat ze te maken hebben gehad met een bedreiging. Dat zijn forse cijfers. De medewerkers van CAV worden niet voor niets getraind om hiermee om te gaan. Rayan, Chantal & Anders (dit zijn niet hun echte namen) delen een aantal van hun ervaringen.

Een niet zo onschuldige tekening
Iedereen die werkt als (financieel)

zorgverlener, heeft weleens te maken gehad met situaties waarin je je bedreigd voelt, of op zijn minst niet heel veilig. Meestal gaat het om een boze cliënt, bijvoorbeeld omdat hij geen extra geld krijgt. En vaak uit de cliënt zijn onvrede dan in een e-mail, of aan de telefoon. En niet alleen jongere cliënten maken het soms te bont. Zo stuurde Arend, een oudere man van 70 jaar een tekening van een poppetje aan de galg met Rayans naam eronder en de tekst 'vieze NSB-er'. Hoe kwam Rayan erachter wie hiervan de afzender was? Rayan: "Ik had direct al een vermoeden, maar diegene hield

vol dat hij het niet was en zei zelfs: "Ik hoop dat je vindt wie het is." Ik belde Arend, vergeleek zijn handschrift met eerdere brieven. Arend had me al meerdere keren telefonisch bedreigd. Dit incident was voor mij aanleiding om langs te gaan bij de instelling waar hij woont. Ondanks dat de begeleiders bij de instelling ook meenden dat de 'tekening' van Arend afkomstig was, was hun houding niet erg helpend naar mij toe. Dat was wat teleurstellend. Wel denk ik dat het goed is dat ik duidelijk heb gemaakt dat dit niet oké is. Sindsdien heb ik geen rare tekeningen meer gehad."

Het mes op tafel

Een bedreiging per telefoon of post kan al behoorlijk beangstigend zijn, een agressieve cliënt op kantoor heeft echt behoorlijke impact op collega's. Anders: "Zo was er een cliënt, laat ik hem Jaap noemen, die in 2015 onder bewind is gekomen. Hij had een behoorlijke schuldenlast, onder andere € 30.000 aan boetes bij het CJIB. Tijdens het bewind zat hij tweemaal in detentie, waarvan eenmaal zes maanden wegens inbraak. Officieel staat Jaap bij zijn ouders ingeschreven. Hij ontvangt een Wajong uitkering van het UWV. Een flink deel van zijn inkomen gaat maandelijks als aflossing naar het CJIB. Vorig jaar zomer kwam hij vrij, de Wajong uitkering werd hervat en de zorgtoeslag weer uitbetaald. Jaap stond in no-time op de stoep om

zijn uitkering op te eisen. Hij bonkte daarbij op het raam: "Jullie gaan niet pauzeren terwijl ik honger lijdt!" Voor collega's natuurlijk een behoorlijk beangstigende situatie. Ik sprak met Jaap in de spreekkamer en probeerde hem te kalmeren. Later hoorde ik dat collega's in de spreekkamer naast me waren gaan zitten om het gesprek te kunnen volgen en in te grijpen als dat nodig was. Jaap was niet voor rede vatbaar en bleef witheet. Hij haalde zijn zakken leeg om te demonstreren dat hij niets had, maar daar kwam wel een mes tevoorschijn en dat legde hij op tafel. Ik was niet bang, maar dit was een regelrechte dreiging. Ik ging tussen hem en het mes in staan en zei: "Ik ga de uitkering naar je overmaken, maar dit kan niet." Daarop liep Jaap vloekend weg. De uitkering is met spoed aangevraagd en met dezelfde spoed is ook de rechtbank gevraagd het bewind op te heffen. Dit was overigens niet het eerste maar inmiddels al het derde incident. De veiligheid van onze medewerkers was in gevaar. De rechtbank heeft nog een aantal andere bewindvoerders gevraagd, maar niemand wilde deze zaak op zich nemen. Het bewind is heel snel opgeheven. Dat is een heftig voorbeeld. Hoe kijkt Anders er nu op terug? "Het is de juiste beslissing geweest. Al is het erg zonde, want met het bewind was er in ieder geval een financiële stabiele situatie voor Jaap. Eerder al had hij naar een medewerker gespuugd en een kop koffie tegen het raam gegooid. Nu was de maat vol, de veiligheid van collega's gaat voor."

Chantal werkte eerder bij een deurwaarder voordat zij aan de slag ging als bewindvoerder bij Stichting CAV. Met agressie is zij dan ook zeker bekend: "Ik ben een jaar lang bedreigd, dat ging ver, tot aan: 'Ik maak je kinderen dood!' Ook geschop tegen de deur hebben we hier meegemaakt. Omdat iemand per se zijn pinpas wilde hebben. We werken met een moeilijke doelgroep: verslaafden, daklozen, mensen met een verstandelijke beperking. Je moet echt stevig in je schoenen staan. We zijn elkaars back-up en bespreken het achteraf als er een naar voorval is geweest. Het is goed dat collega's worden getraind in het omgaan met agressie, dan ben je in ieder geval beter voorbereid als het gebeurt."

De rechtbank heeft nog een aantal andere bewindvoerders gevraagd, maar niemand wilde deze zaak op zich nemen. Het bewind is heel snel opgeheven.

“Mijn vriend is eens benaderd door een cliënt, dat was erg onprettig en voor mij het moment te stoppen met social media.”

Geen aangifte

Rayan heeft geen aangifte gedaan bij de politie: “Ik heb niet het idee dat dat zinvol is. Wel stuur ik dit soort dreigbrieven naar de rechtbank, zodat zij het in het dossier hebben zitten. Dat kan helpen als de maat vol is en ik het bewind wil stoppen.”

Hoe ga je dan naar huis, na een dag waarin je bent bedreigd? Chantal: “Meestal doet het me niet zo veel. Het komt vaak vanuit iemands beperking. In de loop van de jaren leer je dat wel te relativiseren. Een dreigende opmerking als ‘Je moet mij niet op straat tegenkomen!’ hoor ik bijna iedere week en dat verpest echt niet mijn dag. Ik ben natuurlijk niet de enige die het overkomt. Andere vrouwelijke collega’s krijgen ook met enige regelmaat een grove opmerking naar hun hoofd: ‘Kankerhoer!’ riep een cliënt laatst tegen een collega. Daar heb ik hem op aangesproken en ik wil dan dat hij haar zijn excuses aanbiedt. In dit geval heeft hij dat een week later ook gedaan.”

Social media

Ook behoorlijk beangstigend: lastig gevallen worden op social media. Als bewindvoerder ben je meestal wel alert met je social accounts, want je weet dat cliënten ook meekijken. Rayan beperkt het gebruik van social media zo veel mogelijk. Anders had vorig jaar een nare ervaring toen hij werd

lastig gevallen via Twitter: “Ik had een normaal intakegesprek. Toen we bij de zitting waren in de rechtbank voor het uitspreken van het bewind, wilde hij ineens niet meer onder bewind. Volgens deze cliënt hadden zijn begeleiders en ik hem onder druk gezet. De rechtbank wees het verzoek in eerste instantie af, maar uiteindelijk heeft de instelling waar hij verblijft opnieuw om bewind verzocht en is alsnog het bewind uitgesproken.”

Een paar dagen daarna hoorde ik van een collega dat er op één dag 120 berichten waren geplaatst op Twitter waarin ik en Stichting CAV van vanalles werden beschuldigd. De regionale krant werd ‘getagd’, politici, een nieuwszender, een BN-er, alles en iedereen werd erbij gehaald. Tot de Jumbo en De Efteling aan toe. ‘CAV fraudeert’ was de strekking.” De cliënt heeft de rechtbank om opheffing verzocht, maar Anders zag door het gedrag juist hoe nodig het bewind was. Het verzoek om het bewind op te heffen werd afgewezen, maar het is geen ‘eind goed, al goed’ verhaal. Anders: “Deze cliënt zwerft op dit moment op straat, slaapt bij de nachtopvang en haalt elke week zijn geld. De schulden zijn in ieder geval voor een deel betaald, voor de rest is er weinig rechtstreeks contact.”

Chantal gebruikt vanwege haar werk helemaal geen social media meer: “Mijn vriend is eens benaderd door een cliënt, dat was erg onprettig en voor mij het moment te stoppen met social media.”

Omgaan met agressie

Bewindvoering en agressie. Het is waarschijnlijk niet te voorkomen. Mohammed is teamcoördinator in Amsterdam: “Stichting CAV heeft een agressie protocol. Als iemand zich agressief gedraagt, kom ik als teamcoördinator erbij. Soms wisselen we van contactpersoon, maar vaak hou je dan toch hetzelfde probleem. Als het te vaak gebeurt, vragen we ontslag aan.” Ook Chantal ziet niet direct hoe dit gedrag van cliënten gestopt kan worden: “Het is natuurlijk niet normaal, maar het is helaas wel inherent aan het werk en de doelgroep waar we voor werken.”

Agressie onder bewindvoerders

Uit een onderzoek onder bewindvoerders, komt naar voren dat bijna elke bewindvoerder de afgelopen twaalf maanden te maken heeft gehad met een vorm van agressie. Onder agressie verstaan we bedreiging of aantasting met geweld. Denk aan: ‘ik kom naar je toe’ of: ‘ik vermoord je’. Schelden is ook agressie.

In totaal hebben 40 bewindvoerders, werkzaam op verschillende vestigingen in het land, gereageerd op de vragenlijst. We vroegen naar hun ervaringen over de afgelopen twaalf maanden.

	Verbale agressie	Agressie per mail
0 keer	8 %	23 %
1-3 keer	37 %	34 %
4-10 keer	25 %	28 %
Meer dan 10 keer	30 %	15 %
	Bedreiging	
Nee	18 %	
Ja, fysiek	5 %	
Ja, telefonisch / per mail	77 %	

“Ik heb geen goed woord over voor mijn bewindvoerder.”

Schulden onder delinquenten

Eén groep burgers die sterk kampt met schuldenproblematiek zijn delinquenten. Deze schulden hangen sterk samen met problemen op andere levensdomeinen. Ook verhogen ze het risico op terugval in criminaliteit. Professionals die met delinquenten werken, zoals reclasseringswerkers, missen veelal methodische handvatten om hen te begeleiden. Adequate begeleiding bij schulden vraagt daarom vroegtijdige en systematische samenwerking met professionals die zijn gespecialiseerd in het begeleiden bij financiële problematiek, zoals schuldhulpverleners en bewindvoerders.

In de aanpak van schulden is veel aandacht voor burgers die kwetsbaar zijn voor het ontwikkelen van schulden. Uit mijn promotieonderzoek blijkt dat ook onder delinquenten schuldenproblematiek veel voorkomt, maar dat er voor hen nog weinig aandacht is in de aanpak van schulden.

De omvang en invloed van schuldenproblematiek onder delinquenten is groot

Elk jaar komen ruim 30.000 delinquenten vrij vanuit detentie. Reclass-

seringswerkers houden op een deel van hen toezicht gericht op bevordering van maatschappelijke re-integratie en beperking van terugval in delictgedrag. In de praktijk van hun dagelijks werk constateren ze hierbij regelmatig dat cliënten progressie maken in bijvoorbeeld het vinden van huisvesting en werk en het opbouwen van een sociaal netwerk, maar dat de schuldenproblematiek waarmee velen van hen kampen verdere resocialisatie belemmert. Mijn promotieonderzoek naar financiële problematiek onder

---

DOOR: GERCOLINE VAN BEEK

Gercoline van Beek MA is onderzoeker binnen het Kenniscentrum Sociale Innovatie van de Hogeschool Utrecht en doet promotieonderzoek naar financiële problematiek onder reclasseringscliënten.

“Mijn reclasseringswerker wil dat ik iets ervan zeg, maar ik weet niet of ik dat trek, hoe mijn bewindvoerder mij behandelt...”

(citaat reclasseringscliënt)

reclasseringscliënten laat zien dat nagenoeg alle reclasseringscliënten al dan niet direct te maken hebben met financiële problematiek. Als gevolg daarvan ervaren ze veel stress, wordt hun leven ontregeld en is de ruimte voor investering in andere zaken die belangrijk zijn voor terugkeer in de samenleving beperkt.

Schuldenproblematiek onder delinquenten is complex en diepgeworteld

Het onderzoek laat eveneens zien dat de oorzaak van schulden, net als die van veel andere problemen van reclasseringscliënten, vaak al in de vroege kindertijd is geworteld. Veel cliënten hadden in die periode bijvoorbeeld te maken met verwaarlozing, mishandeling of misbruik. Het gebrek aan continuïteit, stabiliteit en affectie waartoe dit kan leiden en het niet hebben aangeleerd van vaardigheden kan vervolgens leiden tot gedragsproblemen of verslaving. Als gevolg daarvan konden veel cliënten hun opleiding niet afronden of zijn ze niet in staat te werken. Daardoor hebben ze ook minder kans op een stabiele en legale inkomstenbron. Een meerderheid van de cliënten kampt bovendien met complexe psychische en fysieke gezondheidsproblemen die hun vermogen om te werken en hun financiën te beheren beperken. Dit alles betekent dat veel cliënten feitelijk al met een achterstand in het leven zijn gestart. Daarnaast blijkt dat schulden niet alleen een aparte risicofactor vormen voor criminaliteit, maar schulden en criminaliteit zijn gerelateerd via risicofactoren op andere levensdomeinen, zoals een beperkte opleiding en mentale en fysieke gezondheidsproblemen, die elkaar sterk beïnvloeden en het risico op zowel schulden als criminaliteit verhogen.

Ondersteuning bij financiële problematiek ontbreekt

De schuldenproblematiek onder de doelgroep is dus groot en sterk verweven met problemen op andere levensdomeinen. Toch blijken professionals die deze doelgroep begeleiden, zoals reclasseringswerkers, in de praktijk in de begeleiding vaak in beperkte mate aandacht te besteden aan schulden en financiën in bredere zin. Het begeleidingstype dat het

meest voorkomt is beschermingsbewind. Beschermingsbewind is echter bedoeld ter overname van financieel beheer en niet erop gericht dat cliënten leren zelf hun financiën te beheren en legaal en voldoende inkomen te genereren. Daarnaast zien veel cliënten bewind als grote vrijheidsinperking en ervaren zij niet direct de rust die het hen kan geven:

“Ik heb geen goed woord over voor mijn bewindvoerder. Niets verandert. Ik word er compleet gestresst door. Mijn reclasseringswerker wil dat ik iets ervan zeg, maar ik weet niet of ik dat trek, hoe mijn bewindvoerder mij behandelt...”

(citaat reclasseringscliënt)

Cliënten voelen zich vaak machteloos vanwege de uitzichtloze situatie die schulden veroorzaken. Ze voelen zich vaak klem zitten in het systeem, waarbij ze flexibiliteit en maatwerk vanuit organisaties missen. Het traject van het aanpakken van schulden is bovendien zwaar. Ook ervaren cliënten de extra belemmeringen die ze onderkennen als gevolg van hun schuldenproblematiek vaak als onrechtvaardig en als extra straf naast de straf die zij opgelegd hebben gekregen als gevolg van hun criminele activiteiten. Reclasseringswerkers vinden het moeilijk om deze groep te begeleiden. Zij worstelen vaak met het überhaupt bespreekbaar maken van schuldenproblematiek. Regelmatig ervaren ze een gebrek aan kennis en vaardigheden om de problematiek daadwerkelijk aan te pakken. Soms verwijzen ze cliënten hiervoor door naar andere instanties. Daarbij zijn ze er echter niet altijd zeker van of ze daar goed aan doen. Ook hebben ze vaak niet volledig zicht op de mogelijkheden die zij zelf hebben om mensen verder te begeleiden. Dikwijls ontbreken bovendien praktische randvoorwaarden die nodig zijn om cliënten adequaat te begeleiden bij schulden, zoals het hebben van inkomen en huisvesting en soms zelfs een geldig identiteitsbewijs of een postadres. Daarbij ervaren veel professionals een gebrek aan structurele samenwerking met andere professionals, zoals schuldhulpverleners en bewindvoerders.

Samenwerking met bewindvoering essentieel

Begeleiding van delinquenten met

schuldenproblematiek blijkt in de praktijk dus vaak lastig. Niet alleen cliënten zelf kampen met de uitzichtloosheid van hun situatie, maar ook de professionals die hen begeleiden voelen zich regelmatig machteloos. Het onderzoek laat zien dat structurele samenwerking met professionals die zijn gespecialiseerd in het begeleiden bij financiële problematiek dan ook essentieel is in de begeleiding van delinquenten met schulden. Voor bewindvoerders is het hierbij belangrijk om:

- ten aanzien van de verschillende groepen cliënten die zij begeleiden specifiek oog te hebben voor delinquenten; op maatschappelijk niveau onderstreept het onderzoek immers de complexiteit van het schuldensysteem en laat het zien dat de negatieve gevolgen van schulden juist voor hen extra complex zijn, omdat ze de weg uit de criminaliteit belemmeren.
- in de begeleiding van cliënten niet alleen te richten op financieel inzicht, maar ook alert te zijn op de mate waarin schulden samenhangen met andere problemen en de invloed van dit samenspel op het leven van cliënten.
- schulden te monitoren en met cliënten te bespreken als potentiële risicofactor voor delictgedrag en

andere problemen, aangezien het onderzoek laat zien dat financiële problematiek een voorspellende factor is voor terugval in criminaliteit en problemen op andere levensdomeinen.

- vanaf de start van het traject systematisch samen te werken met verschillende professionals rondom delinquenten, waaronder reclasseringswerkers, schuldhulpverleners en ambulante begeleiders, waarbij goede informatie-uitwisseling plaatsvindt en maatwerk kan worden geleverd en waarmee de continuïteit van zorg wordt versterkt.

Niet alleen cliënten zelf kampen met de uitzichtloosheid van hun situatie, maar ook de professionals die hen begeleiden voelen zich regelmatig machteloos.

“We willen innovators zijn, g

Marcel Kooi en Erwin Bel richtten vijf jaar geleden ZELF op, een innovatieplatform in financiële zorgverlening. Na twintig edities van het magazine gooien ze het over een andere boeg. Tijd voor een interview met de oprichters over het magazine, innovatie en financiële zorgverlening.

DOOR: LISELOTTE MAAS

Marcel en Erwin, een interview met jullie beiden omdat jullie hebben besloten een andere invulling te geven aan het ZELF magazine zoals dat de afgelopen jaren is verschenen. Laten we bij het begin beginnen, wanneer is ZELF opgericht en wat was daarvoor de aanleiding?

ZELF is in 2016 door ons opgericht. Daarvoor waren we al een jaar bezig om na te denken wat de sector van bewindvoering nodig had. Erwin: "Ik maakte net kennis met de sector en raakte met Marcel in gesprek over de toekomst. Marcel wilde meer aandacht voor de sector en haar cliënten, bijvoorbeeld door meer reclame te maken. We wilden juist voorkomen dat de sector zou vercommercialiseren en juist meer het maatschappelijke belang laten zien. Reclames waren dus geen optie. We kozen ervoor om verhalen te vertellen en inhoud te brengen.

Zo maken we nut en noodzaak, de maatschappelijke kosten en baten van bewindvoering bij de rechtspraak, politiek, de wetenschap en brancheorganisaties beter bekend. Dat werd het doel voor ZELF.

Financiële zorgverlening

Wat was op dat moment de situatie rondom bewindvoering? "Marcel: "We zagen een tweespalt tussen markt en overheid. Met de wetwijziging in 2014 (waarbij schulden een grond werd voor onder bewindstelling, red.), voorzagen we dat bewindvoering een (vecht) markt zou worden. Dat past niet bij de doelgroep. We introduceerden de term 'financiële zorgverlening'. Bewindvoering werd financiële zorgverlening. Je ziet nu dat dat inmiddels breed is overgenomen. Erwin: 'Met financiële zorgverlening beogen we financiële zorg tussen markt en overheid te positione-

een uitgever”

ren, uitgevoerd door het maatschappelijk middenveld.’ Bewindvoering en belangenbehartiging van het vermogen van de cliënt is immers geen zuivere taak van de overheid. Tegelijkertijd vinden we dat Bewindvoering geen commercieel belang van marktpartijen mag zijn. Daarom onze voorkeur en overtuiging voor de middenweg: het maatschappelijk middenveld, stichtingen en ondernemingen met een maatschappelijke doelstelling.

Zelfredzaamheid is de focus

Met ZELF willen we op politiek, wetenschappelijk en operationeel niveau inhoudelijk aansluiting vinden. De kennis- en ervaringsuitwisseling tussen deze domeinen is in de financiële zorgverlening beperkt. De wetswijziging van destijds zorgde voor een grote groei van onderbewindgestelden. Het had een aanzuigende werking op bewindvoerders. Ongewenst. Het maakt de branche erg gedifferentieerd, met veel éénpitters en een paar wat grotere organisaties. De samenhang in de branche ontbreekt. Ook zagen we dat de nadruk lag op financiën en administratie. We wilden de financieel-administratieve insteek wijzigen in een sociaal-financiële insteek. Het idee was om dit alles met een magazine concreet te maken. De naam ZELF was snel gekozen: we willen cliënten zoveel als mogelijk zelfredzaam maken. Maar wat is ‘zelfredzaamheid’ en hoe operationaliseer je dat? Daar ligt de focus op in het magazine.

Te weinig kennisdeling vanuit de branche

Marcel: “We vinden nog steeds, dat er te weinig lobby is vanuit de branche. Daarin vinden we elkaar. Brancheverenigingen zijn bezig met het operationeel servicen van hun individuele leden, maar minder met het stimuleren van zelfredzaamheid en kennisdeling met bijvoorbeeld zorgpartners of gemeenten. Het is te operationeel gericht, een overstijgende visie op mensen en samenleving ontbreekt.”

Op het ZELF magazine staat ‘financiële zorg vanuit een innovatief oogpunt’ wat bedoelen jullie daar mee?

Onder andere door een nieuw primair systeem te ontwikkelen waarin we de cliënt meer inzicht geven in de betalingen. Ook zoeken we naar bestuurlijke innovatie, in samenwerking met gemeenten en de NVVK. Zo heeft de NVVK twee jaar mee het magazine uitgegeven. Een tactische innovatie is de benchmark van leden. Door inzichten te delen, kun je leren van elkaar. Je kunt dan op organisatorisch niveau het verschil maken. Maar dat delen van informatie, dat moet je wel durven. Een laatste voorbeeld is de digitale leeromgeving voor al onze medewerkers. We bieden toegang tot veel verschillende cursussen, zowel binnen als buiten ons eigen werkveld. We zien hier zeker nog mogelijkheden voor verdere vernieuwing de komende tijd.

“We introduceerden de term ‘financiële zorgverlening’. Bewindvoering werd financiële zorgverlening. Je ziet nu dat dat inmiddels breed is overgenomen.”

Financiële zorg over grenzen

ZELF went to Berlin to meet Joachim Euler-Kortig, chairperson of the International Guardianship Network (IGN), who gives an overview of financial care. The IGN is a non-profit and non-governmental network of legal guardians and private estate administrators. The objective of the IGN is to provide and to share information on guardianship in an active global network.

The vision of the IGN is based on the principle of the worldwide internationalisation of guardianship, and also on the support of independence of the person under guardianship. It refers to a common European approach to guardianship. During a two-day visit, ZELF also discussed the international network of legal guardians and estate administrators. The IGN is a non-profit and non-governmental network of legal guardians and private estate administrators. The objective of the IGN is to provide and to share information on guardianship in an active global network.

The objectives and vision of the IGN are to provide and to share information on guardianship in an active global network. The IGN is a non-profit and non-governmental network of legal guardians and private estate administrators. The objective of the IGN is to provide and to share information on guardianship in an active global network.

	2009	2010	2020
Number of guardianship	173,000	173,000	173,000
Female guardians	85,000	85,000	85,000
Male guardians	88,000	88,000	88,000
IGN*	6,000	6,000	6,000

	2010	2015	2020
Number of guardianship	100,000	100,000	100,000
Female guardians	50,000	50,000	50,000
Male guardians	50,000	50,000	50,000
IGN*	5,000	5,000	5,000

The legacy of the war and the human and social principles that the German people hold dear have led to a different and inspiring fulfilment of the concept of guardianship.

De internationale editie van ZELF Magazine, oktober 2019

“Ondanks de goede initiatieven zien we dat de bekendheid van het probleem groter is geworden, maar het aantal probleem-situaties niet is afgenomen.”

Dit is de 20^e en laatste papieren editie van het magazine. Welke artikelen zijn jullie daarin het meest xxxxx?

Financiering van langdurige zorg

Succesvol zijn de twee artikelen van student Emily Venema over financiering vanuit de WMO. Sociale Zaken doet nu onderzoek naar beschermingsbewind. Erwin: “Wij zien het als een weeffout dat alles nu ten laste komt van gemeenten, terwijl veel cliënten ook vanuit de WMO gefinancierd kunnen worden. Dat is ons advies. Het gaat namelijk om langdurige zorg. Bijzondere bijstand is bedoeld voor tijdelijke zorg. Haal de druk weg bij gemeenten. Gemeenten laten zich vaak leiden door de geldstroom. De insteek is het verminderen van de instroom en het versnellen van de uitstroom. Daarbij gedraagt de gemeente zich meer als ondernemer dan als overheid die er is voor haar burgers. Dat is echt een andere insteek dan zo weinig mogelijk kosten maken.” Marcel: “We zien graag dat meer gebruik wordt gemaakt van het maatschappelijk middenveld. Als cement tussen de markt en de overheid.”

Kwetsbaarheid van cliënten in het nieuws

Erwin: “Mooi voorbeeld is ook dat we landelijk aandacht kregen met het artikel over de financiële kwetsbaarheid van onze cliënten. We haalden het NOS journaal en de Volkskrant. En ook de Engelstalige editie in het internationale branchenetwerk is iets waar we tevreden op terugkijken. Het systeem waarin wij werken, is veel juridischer en administratiever dan in Duitsland bijvoorbeeld. Dat verwacht je niet. Maar in Duitsland zit een cliënt samen met een rechter aan tafel. Bij ons is er meer distantie. Marcel: “Toch is dat wel logisch, als je weet dat wij hier meer in het Angelsaksische systeem werken en in Duitsland meer naar het Rijnlands model wordt bestuurd.”

Onderzoeken naar zelfredzaamheid

De lijst van artikelen die zijn bijgebleven wordt nog langer, met de bijdragen van studenten die hebben geschreven over hun afstudeeronderzoek. Erwin: “Eline van der Velden, Daphne Weidman en Adri Romeijn onderzochten ‘zelfredzaamheid’ in hun afstudeerscriptie. Daar zijn we binnen de organisatie mee aan de slag gegaan.” Marcel: “En we vroegen Jenny Hofman, voorzitter van de expertgroep van het Landelijk Overleg Vakinhoud Civiel en Kanton & Toezicht (LOVCK) naar zelfredzaamheid. Wat Hofman betreft iets voor een individuele rechter om mee te nemen in de beslissing. Dat typeert de rechtspraak. Die vrijheid meten ze zich aan. Ook met politici Jeroen Recourt (PvdA) en Ceclik Yucel (PvdA) spraken we over zelfredzaamheid.”

Meer bekendheid leidt niet tot een afname van de problemen

We schreven over gemeentelijke schuldhulp, in hoeverre dit een oplossing is of een probleem. We zien dat het nog vaak een probleem is om tijdig schuldhulp te krijgen. Er wordt gesproken over een integrale aanpak, over multi-problematiek. Er ligt veel regeldruk, het is een bijna onmogelijke opgave geworden. Ondanks de goede initiatieven zien we dat de bekendheid van het probleem groter is geworden, maar het aantal probleemsituaties niet is afgenomen. We zien dat in de schuldhulpverlening wordt gegrepen naar IT oplossingen, maar dat is waarschijnlijk een illusie. Financiële zorgverlening gaat over, door en voor mensen. In de kern gaat het om gedrag, kennis en kunde, vertrouwen en een goede samenwerking. En vertrouwen ontbreekt. Door een onderliggend probleem: de financiering. Erwin: “De kosten voor financiële zorg zijn minder dan 0,0001% van het bruto nationaal product (bnp). We zijn als samenleving blijkbaar niet bereid deze prijs te betalen om mensen die door een sneller en complexer wordende samenleving afhaken, te laten aansluiten. En dat terwijl het oplossen van financiële problemen ook winst oplevert, zoals gezondheidswinst, winst voor bedrijven dat oninbare schulden niet meer hoeven te worden afgeschreven, maar de belangrijkste winst in onze ogen is dat mensen zonder financiële stress kunnen meedoen aan de samenleving en het arbeidsproces.”

Dat is een mooie oogst aan artikelen. Wat staat er nog op jullie wensenlijstje?

We willen graag een maatschappelijke kosten-baten analyse maken. Als je economisch kijkt, is financiële zorg een kostenpost voor gemeenten. Maar landelijk bezien is het 'peanuts' en maatschappelijk bezien kun je er juist veel kosten mee besparen. Denk aan inzetbaarheid voor de arbeidsmarkt, het voorkomen van schulden, sociale participatie en verhoging van het welzijn van cliënten. Maar zo wordt niet naar armoede en schuldenproblematiek gekeken. Er is geen signaal dat de politiek hier echt mee bezig is.

Iets anders op de wensenlijst, is convenanten in plaats van het adviesrecht. Erwin: "Samenwerking in plaats van een juridische positie van gemeenten in de belangenbehartiging van het vermogen van cliënten. Gelukkig zit met het adviesrecht de rechtbank nog tussen de gemeente en cliënten. Wel zijn er gemeenten die nog een stap verder gaan. Er zijn gemeenten die zelf de financiën van haar burgers beheren. Raar toch?! Groningen, 's Hertogenbosch en Deventer zijn daarin het slechte voorbeeld. Dat moeten we niet willen. Gemeenten hebben een financieel belang met onder andere uitkeringen en toeslagen. Hoe valt dit te rijmen met als een gemeente ook nog bewindvoerder wordt van een inwoner van een gemeente? Dit lijkt vermenging van belangen. Mijn ideaalbeeld is dat ook hier de gemeente de samenwerking opzoekt met het maatschappelijk middenveld. En dan niet met het onderliggend doel om te besparen, maar vanwege het maatschappelijk rendement: het vergroten van het welzijn van burgers.

Als financiële problemen afnemen, staat iemand gelukkiger in het leven. Er is dan meer breedte om je te ontwikkelen en om zelf een maatschappelijke bijdrage te leveren. Rotterdam, Amsterdam, Nijmegen en Zoetermeer zijn daarin met hun convenanten de goede voorbeelden. Marcel: "We hebben in gesprekken met politici aangegeven dat financiële problemen een grote impact hebben op iemands gezondheid en daarmee op de kosten voor gezondheidszorg. Er komt meer bewustwording in de samenleving. Daarom is het juist nu het moment om anders te kijken naar de mogelijkheden om zorgkosten te beperken. Wijnand Prins heeft in een artikel alternatieve financieringsmogelijkheden voor financiële zorgverlening onderzocht."

En nu, wat is de reden dat jullie stoppen met het papieren ZELF magazine?

Erwin: "We merken dat we in bepaalde agenda's niet slagen op de huidige manier. Dat frustrereert. We blijven zoeken naar vernieuwing en verbetering. En we stelden ons de vraag of het magazine de manier is om een doorbraak te krijgen. Dat is het niet. We geven daarom in het vervolg losse artikelen uit, met commentaar en in dialoog. Zo wordt het een rijker geheel en zijn we meer aanjager in het debat." Marcel: "We gaan niet op zoek naar meer van hetzelfde. De echte innovatie is nog niet gevonden. Misschien is dat alleen realiseerbaar als we zelf veranderen. Zo verwondert het mij dat we een geïsoleerde branche zijn. We weten niet goed samen te werken met de zorg om een cliënt heen, inclusief de gemeente. Ik wil graag branche overstijgend kijken. Dat kan beter met een los artikel om daarmee impact te

"We hebben in gesprekken met politici aangegeven dat financiële problemen een grote impact hebben op iemands gezondheid en daarmee op de kosten voor gezondheidszorg."

Het artikel van Emily Venema in ZELF Magazine, juni 2020

“We zoeken vernieuwers binnen de overheid en in de rechtspraak.”

Het artikel over Jenny Hofman in ZELF Magazine, december 2017

genereren. We willen tenslotte innovators zijn, geen uitgever.”

En nu? Dit is geen afscheid, toch? Hoe ziet de toekomst eruit voor ZELF?

We nemen afscheid van de papieren editie van het magazine. En bij een afscheid past een woord van dank. Dank aan de samenwerkende partijen: verschillende grote bewindvoeringskantoren, later de BPBI en de NVVK. We danken iedereen die artikelen heeft geschreven, zoals rechters, politici, wetenschappers, studenten en professionals in het veld. Met een speciaal woord van dank voor Jenny Hofman, Ellen Penders en Erik Boerma die regelmatig een bijdrage leverden.

Lobbyen voor financiële zorgverlening

Zoals gezegd blijven we schrijven. Onze artikelen zijn een opmaat voor de lobby. We zijn veranderaars. We gaan de lobby operationaliseren. Samen met alle bereidwillige partijen. Marcel: “Ik zou zeggen: NVVK, mandateer ons en wij pakken de lobby vanuit ZELF op voor de financiële zorgverlening. We geven cliënten en hun vraagstukken een gezicht: de armoede, schulden, afgescheiden zijn van de samenleving, eenzaamheid, inactief in het arbeidsproces... De samenleving wordt door de overheid, zowel landelijk als lokaal, teveel bestuurd als een onderneming. Oplossingen worden met een kosten-baten analyse in beleid gegoten. Het gevolg is dat oplossingen niet overkoepelend gezocht worden, maar slecht vanuit slechts één invalshoek wordt benaderd en opgelost. Bij deze systemische benadering krijgen de belangen van onze cliënten te weinig aandacht. Dat deze benadering niet werkt heeft de kinderopvang-

toeslag wel bewezen. De hieruit voortgevloede paniecreactie om de problematiek op te lossen toont aan dat het herstel veel meer gaat kosten dan wanneer we bij signalering van de problematiek beter naar alle facetten van het probleem hadden gekeken. ZELF wil de diverse vraagstukken onder de aandacht brengen en bijdragen in oplossingen die de kwetsbare burger helpen.

Op zoek naar vernieuwers binnen de overheid en de rechtspraak

Erwin: “Onze samenwerking eindigt hier niet, we blijven proberen de sector een stap verder te brengen. We kiezen voor onorthodoxe paden. Dat is wel altijd een weg samen met anderen. In openheid en vertrouwen. De overheid heeft hierin een cruciale rol. Daar is onze hoop op gevestigd. We zoeken vernieuwers binnen de overheid en in de rechtspraak. Marcel: “En laten we vooral ook niet uit het oog verliezen wie onze cliënt is, met of zonder schuldenproblematiek. Want er is ook een grote groep cliënten die geen schulden heeft, maar wel een wettelijk vertegenwoordiger nodig heeft. Het is een illusie te denken dat gemeenten dit zelf kunnen oplossen. Zoek dus de samenwerking met het maatschappelijk middenveld.

Iemand die alleen overlijdt, zonder bekende erfgenamen, het heeft iets triests. Maar vanuit bewindvoerdersoogpunt doet het ook al snel een vraag opwerpen: wat gebeurt er met de bezittingen van de overledene? Hoe kom je erachter of er misschien tóch nog familieleden of andere naasten zijn die er aanspraak op kunnen maken? Je zou het niet direct verwachten, maar daarin kan het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) een cruciale rol spelen. Zij zijn het die op zoek gaan naar eventuele erfgenamen én ze schreven een handreiking voor wettelijk vertegenwoordigers en schuldhulpverleners: "Dit is een prachtig onderwerp."

Rijksvastgoedbedrijf

De puzzel van een onbeheerde nalatenschap

"In 2005 zijn we officieel begonnen met de sectie Onbeheerde nalatenschappen en inmiddels zijn we uitgegroeid tot een team van 24 medewerkers. Het loopt storm, kun je wel zeggen, jaarlijks behandelen wij tussen de 1.600 en 1.800 zaken." Ze zitten virtueel bij elkaar: Paula Santos (teamcoördinator Bewindvoering bij het RVB en werkzaam binnen de sectie Onbeheerde nalatenschappen), Petra Junier (sectiehoofd Onbeheerde nalatenschappen), woordvoerder van het Rijksvastgoedbedrijf Marijn van Bronkhorst en Marcel Kooi (eigenaar Kompas Zuidlaren en redacteur van het Zelf Magazine).

Bij dit team worden – idealiter alle – situaties gemeld waarbij sprake is van een vermoedelijk onbeheerde nalatenschap. Die meldingen komen bijvoorbeeld binnen via bewindvoerders, gemeenten, andere instanties of particulieren. Het gaat zowel om oude zaken als om nieuwe zaken, vertelt Petra: "Dat kunnen zaken zijn die zijn blijven liggen bij de Belastingdienst,

de bank of het Kadaster. Maar even zo goed kan een particulier bij ons aankloppen met de vraag 'dat stuk land waarvan de eigenaar 20 jaar geleden is overleden, mag ik dat kopen van de Staat?' En regelmatig melden verhuurders zich bij ons omdat de woning van een overledene vol achterblijft of de auto in de straat blijft staan." In geval van voertuigen is er vaak al enige tijd overheen gegaan: "Pas wanneer buurtbewoners gaan klagen dat het gras onder die auto zo hoog wordt, kan het pas zijn dat een vermoedelijk onbeheerd nalatenschap bij ons wordt aangemeld."

Met de kosten kan dat niet te maken hebben: het RVB bekostigt het volledige basisonderzoek – dat standaard bij elke melding wordt uitgevoerd – zo mogelijk uit de eventuele desbetreffende nalatenschap: "Maar wij staan niet vooraan in de rij van schuldeisers", verduidelijkt Paula. "Is er geen nalatenschap of is deze niet toereikend, dan betaalt het ministerie van Binnenlandse Zaken de rekening." Het Rijksvast-

---

DOOR: MARCEL KOOI MBA

Marcel Kooi MBA is mede-initiatiefnemer van het Zelf-platform ter bevordering van de innovatie in de financiële zorgverlening. Hij is directeur van Kompas Zuidlaren, een organisatie met 35 jaar ervaring in het bieden van financiële zorgverlening aan mensen die daartoe zelf tijdelijk of langdurig niet toe in staat zijn.

Petra Junier en Paula Santos

“Wij zijn – zonder ons op de borst te kloppen – heel efficiënt in het vinden van erfgenamen en hebben daar de middelen en juiste ingangen voor.”

goedbedrijf heeft als doel om gelden en goederen uit onbeheerde nalatenschappen zoveel mogelijk ten gunste van traceerbare erfgenamen te laten komen.

Zo snel mogelijk in beeld

Om nog even terug te komen op de oude zaken, de vele meldingen die soms pas maanden of zelfs jaren na overlijden bij het RVB binnen komen: “Het beste is wanneer wij zo snel mogelijk in beeld komen”, benadrukt Petra. Om dat te bevorderen heeft deze sectie een handreiking opgesteld voor gemeenten met het uitdrukkelijke verzoek: meld zo snel mogelijk bij ons aan, dan zijn er wellicht nog bezittingen voorhanden in een huurhuis waartussen mogelijk ook gegevens van nabestaanden te vinden zijn. Hetzelfde geldt voor de handreiking die ze opstelden voor bewindvoerders: hoe sneller je een onbeheerde nalatenschap aanmeldt bij het RVB, hoe groter de kans dat deze op een goede manier kan worden afgewikkeld.

Dit alles aanhorend, vraagt Marcel – wiens bedrijf haar oorsprong vindt bij het notariaat – zich ondertussen af of het RVB daarmee niet deels op de stoel van de notaris gaat zitten: “Omdat dat de plek is waar onverdeelde nalatenschappen doorgaans komen te liggen.” Maar volgens Petra zitten het RVB en de notariskantoren elkaar niet in de weg, ze vullen elkaar juist prima aan: “Het is onze taak om te bevorderen dat onbeheerde nalatenschappen afgewikkeld worden. Vinden wij de erfgenamen dan vragen wij hen om naar de notaris van hun keuze te gaan. Daar dragen wij het dossier aan over want dan is het niet meer onbeheerd.”

De rol van de bewindvoerder

Vanuit het RVB zien ze bewindvoerders onbeheerde nalatenschappen op verschillende manieren afwickelen en er soms langdurig mee worstelen: “Iemand die bijvoorbeeld al 10 jaar op zoek was naar erfgenamen maar ze niet kon vinden. Dat is echt zónde van al die tijd. Wij zijn – zonder ons op de borst te kloppen – heel efficiënt in het vinden van erfgenamen en hebben daar de middelen en juiste ingangen voor. Zoals een aansluiting op het GBA (Gemeentelijke Basisadministratie voor persoonsgegevens), we kunnen gebruik maken van het CBG – Centrum voor Familiegeschiedenis, we hebben onderzoekers in het buitenland én een hele brede kennis van het erfrecht, want dat kan erg ingewikkeld zijn”, somt Petra op.

Toch fronsst Marcel even zijn wenkbrauwen bij het genoemde voorbeeld: “Maar in het Burgerlijk Wetboek staat dat de taak van de bewindvoerder stopt na overlijden, met dien verstande dat hij zijn taak moet blijven uitvoeren tot het moment dat hij het kan overdragen aan de rechtsopvolger. Maar er staat niet dat je actief op zoek moet naar die rechtsopvolger.” Petra begrijpt zijn punt maar ziet dat in de praktijk vaak het verantwoordelijkheidsgevoel de overhand neemt: “Dat doen ze niet in de rol van bewindvoerder maar in de rol van een vrijwillig zaakwaarnemer, gewoon omdat ze het netjes af willen wikkelen.”

Interessant is de situatie waarin er na overlijden nog nota's van de bewindvoerder open staan, maar die niet mag worden overgemaakt vanaf de rekening van de overledene. “Daarmee ben je opeens van bewindvoerder tot schuldeiser geworden”, concludeert Marcel. Daar hebben ze bij het RVB een pragmatische oplossing voor: “Indien de bewindvoerder nog bij de rekening kan van de overledene, dan mag de openstaande factuur in mindering worden gebracht voordat het saldo wordt overgemaakt aan het RVB. Waarschijnlijk is er dan sprake van een derdenrekening, omdat de rekening bij de bank in veel gevallen al geblokkeerd is.”

Respectvolle uitvaart

Ondertussen legt Marcel een ethisch dilemma voor: "Wanneer een cliënt komt te overlijden en er zijn geen erfgenamen bekend, vind ik toch dat zo iemand recht heeft op een respectvolle uitvaart. Dan sta ik voor het dilemma: mag ik zelf opdracht geven? In de Wet op de Lijkbezorging las ik dat in geval van een vermogende overledene, de gemeente deze opdracht kan verstrekken."

Paula en Petra hebben de ervaring dat gemeenten dit doorgaans op respectvolle wijze doen, maar opperen ook een andere mogelijkheid: "Je kunt een overleden cliënt ook op grond van zaakwaarneming een uitvaart geven. Overigens wel met het risico dat je eventuele familie voor de voeten loopt." De respectvolle uitvaart staat echter op één, vindt Marcel: "Dat risico neem ik dan voor lief. Wij laten niemand liggen, om het zo maar even te zeggen, dat kunnen wij niet."

Tips voor bewindvoerders

Het team wil bewindvoerders graag nog een aantal tips meegeven om de afwikkeling van onbeheerde nalatenschappen te vergemakkelijken: "Het belangrijkste is dat we een goed overzicht hebben, dat moet eigenlijk voor het overlijden al geregeld worden: een goede boedelbeschrijving met bijzondere kostbaarheden bijvoorbeeld. Stel, iemand heeft viool of een Rembrandt en hij woont in een verpleeghuis, dan is het belangrijk dat je snel in de woning bent om zulke zaken veilig te stellen. En noteer alles wat je weet van familie, van mensen met wie in het verleden contact is geweest." Maar ook goede afspraken met de instelling waar mensen wonen – zoals een verpleeghuis – zijn van belang: "Wij maken vaak mee dat ze in deze tehuizen niet weten wat ze met de spullen aan moeten, terwijl ze na overlijden de kamer zo snel mogelijk leeg willen hebben vanwege de lange wachtlijsten. Ook

daarover kun je het beste nog bij leven afspraken maken. Uiteraard wanneer de rechthebbende daar nog toe in staat is."

En uiteraard – nogmaals – de tip: meld een vermoedelijk onbeheerde nalatenschap zo snel mogelijk bij het RVB: "Dan kunnen wij nog zoveel mogelijk doen."

Na 20 jaar

De vraag is uiteraard ook: wanneer er geen erfgenamen worden gevonden, wat gebeurt er met de nalatenschap en wat is dan nog de rol van het RVB? "Als de nalatenschap onbeheerd blijft, nadat het basisonderzoek en het erfgenamenonderzoek zonder succes is uitgevoerd, vervalt deze na 20 jaar aan de Staat", legt Petra uit. "Tot die tijd mogen wij een bedrag tot € 8.000,- in de consignatiekas storten zonder dat we vereffenaar zijn. Van alle bedragen en waarden daarboven wordt de Staat vereffenaar. Dan worden door ons alle schulden van betaald en het restant gaat voor 20 jaar de consignatiekas in, pas 20 jaar daarna gaat het naar de Staatskas. Hebben we toch erfgenamen gevonden en ze zitten stil – dus ze hebben geen zin om in actie te komen – dan vragen we een bereidwillige notaris om de nalatenschap te vereffenen. Wij dienen vervolgens het verzoekschrift in bij de rechtbank met de bereidheidsverklaring van de desbetreffende notaris en dan dragen wij de zaak over."

Het zijn steeds weer interessante puzzels die dit team te leggen heeft, soms met de nodige complexiteit, vertelt Paula: "Ik ben momenteel bezig met onroerend goed in Bratislava, dat is best lastig uit te zoeken, de internationale samenwerking op dat vlak verloopt moeizaam." Petra herinnert zich andersom een Nederlander die overleed in Portugal en wiens caravan daar achterbleef: "Daar bellen ze ons dan over. Dus ja, er is genoeg werk aan de winkel!"

"Wij maken vaak mee dat ze in deze tehuizen niet weten wat ze met de spullen aan moeten, terwijl ze na overlijden de kamer zo snel mogelijk leeg willen hebben vanwege de lange wachtlijsten"

Aanmelden

Krijg je te maken met een vermoedelijk onbeheerde nalatenschap? Meld deze dan bij de sectie Onbeheerde nalatenschappen van het Rijksvastgoedbedrijf. Dat kan door te mailen naar Postbus.RVB.Nalatenschappen@rijksoverheid.nl. Meer informatie hierover is ook te vinden op <https://www.rijksvastgoedbedrijf.nl/expertise-en-diensten/onbeheerde-nalatenschappen-aanmelden>.

Energieprijzen rijze

Wat zijn de effecten voor onder bewind gestelde

In 2021 zijn de economische effecten van de in 2020 wereldwijd de COVID-19 pandemie uitgebroken steeds duidelijker geworden. De schaarste aan grondstoffen, de krappe arbeidsmarkt en de toenemende inflatie. De stijgende energieprijzen dragen hier flink aan bij. Sinds kort zorgt de Ruslandcrisis voor een verdere toename van energietekorten, dus voor stijgende prijzen. Energieprijzen zijn voor bedrijven maar ook voor particulieren eindgebruikers niet meer te betalen. Dit geldt zeker voor de mensen met een kleine beurs.

DOOR: WIJNAND PRINS

Wijnand Prins is sinds 2005 actief in financiële zorgverlening. Naast bewindvoerder en mentor te zijn geweest is hij ook auteur van artikelen en boeken en steeds op zoek naar vormen van vernieuwende dienstverlening die recht doen aan mensen en de persoonlijke omstandigheden waarin zij verkeren. Doen wat (wettelijk) afgesproken is de drijfveer van zijn belangenbehartiging.

Bewindvoerders van ZELF hebben onderzocht wat de effecten zijn van de stijgende energieprijzen voor hun cliënten en hun leefgeld. Dit onderzoek brengt de mogelijke effecten van de toegenomen kosten in beeld brengen naar aanleiding van een kleine en snelle verkenning¹ gedaan onder de cliënten van CAV Bewindvoering en Kompas Zuidlaren. Ondanks de 'snelle' verkenning, zijn de resultaten van het onderzoek al sterk verouderd omdat de macro-economische factoren dermate snel verslechteren, dat de energieprijzen dagkoersen zijn die grote sprongen omhoog maken.

Waar andere media berichten over

abstracte 'effecten', wil dit artikel de effecten heel concreet maken: in harde Euro's, betalingsonvermogen, dreigende afsluiting, opzegging van de MSNP of WSNP wegens het maken van nieuwe schulden.

Complicerende factor in deze uitermate gevoelige kwestie zijn de faillissementen van kleine energieleveranciers die niet meer aan hun noodzakelijke inkoopverplichtingen kunnen voldoen nu de kosten van de energietermijncontracten de verkoopprijs overstijgt. Als gevolg hiervan komen juist vaak mensen onder schuldenbewind in de problemen en moeten zij verplicht elders hun energie gaan

---

1 N=60 ingevulde dossiers/N22 volledig ingevulde dossiers

Actualiteit

De ontwikkelingen rondom de energieprijzen gaan razend snel. Onderstaand artikel is begin 2022 geschreven. Het hierin genoemde onderzoek is eind 2021 uitgevoerd. Ondertussen heeft de regering compensatie voor de stijgende energie- en brandstofprijzen afgekondigd. Ook is er een oorlog in Oekraïne uitgebroken. Dit maakt de resultaten van dit artikel achterhaald, maar in de essentie niet minder relevant: de stijgende energieprijzen heeft een enorme impact op mensen met een kleine beurs. Een compensatie dempt de impact op het leefgeld, maar als je weinig leefgeld hebt, is iedere euro prijsstijging er een teveel.

De komende maanden zullen aantonen of de in 2022 door overheden geboden compensaties voldoende zijn, nu als gevolg van de oorlog in de Oekraïne de energieprijzen nog scherper stijgen dan te voorzien. Naast onbeschrijfelijk menselijk leed veroorzaakt de oorlog ook een nieuwe crisis op termijnmarkten voor elektriciteit, gas, olie en andere energiebronnen.

n de pan uit

personen?

afnemen vaak tegen dagprijzen en een meervoud van het oorspronkelijke maandelijkse voorschotbedrag. Gevolg: maandbudgetten kloppen niet meer, dekking voor de meerkosten is er niet en de schulden lopen op met alle gevolgen van dien: dreigende beëindiging van de schuldenregeling. Kortom: een negatief effect op het beschikbare leefgeld, financiële reserves en -verplichtingen.

Drama

Uit de ervaringen in 2021 kan wel een beeld worden gevormd over het drama dat zich uit zicht van de politiek en energieleveranciers voltrekt. Bewindvoerders zien wat de negatieve effecten zijn van de stijgende energieprijzen zijn op het leefgeld. Dit leefgeld wordt sterk verminderd ondanks een gemiddelde compensatieregeling van ca. € 400,- per huishouden.

Thermostaat omlaag

Dat cliënten vaak in slecht geïsoleerde sociale huurwoningen wonen die debet zijn aan de vaak hoge energiekosten is in de regeling niet meegenomen. De zwakste schouders dragen daarmee de hoogste lasten. En deze groep kan zich slecht aanpassen omdat ze geen huiseigenaar zijn. Ze zijn overgeleverd aan de energieleverancier en de huisbaas. Het enige

dat ze kunnen doen is de thermostaat omlaag draaien.

Een verkennend onderzoek

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van 60 dossiers van de financiële zorgverleners stichting CAV en Kompas Zuidlaren. De gerapporteerde resultaten zijn steeds gebaseerd op de feitelijke beschikbaarheid van informatie in de dossiers. Het betrof dossiers waar energiecontracten afliepen, en de bewindvoerder voor haar client verplicht was om een nieuw energiecontract af te sluiten. Het onderzoek kenmerkt zich dan ook als een terreinverkenning naar de effecten van de snel stijgende energieprijzen eind 2021 voor nieuwe contractanten van energiemaatschappijen.

Van -3 tot -50% beschikbaar leefgeld

Onderstaande tabellen geven op hoofdlijnen een eerste indicatie van de effecten van de stijgende energieprijzen. Het feit dat meerdere cliënten jaarcontracten hebben die in de loop van 2022 verlengd moeten worden en de verplichte overstap naar nieuwe energieleveranciers met dure contractvormen vertekenen het beeld. Een beeld van toename van de schulden van cliënten, te voorspellen afsluitingen en de verhoging van de maatschappelijke kosten voor schuldregelingen.

“Dat cliënten vaak in slecht geïsoleerde sociale huurwoningen wonen die debet zijn aan de vaak hoge energiekosten is in de regeling niet meegenomen.”

Burgerlijke Staat	Bruto Inkomen < € 1.000,-	Bruto Inkomen < € 1.999,-	Bruto Inkomen < € 2.999,-	Wekelijks leefgeld	Effect nieuwe energieprijzen	% wijziging leefgeld
Alleenstaand	0	19	0	285	45	-15%
Gehuwd/samenwonend	0	2	0	N.B. ¹	N.B.	N.B.
Gehuwd/samenwonend met kinderen	0	1	0	458	13 ²	-3%
Ongehuwd met kinderen	0	0	0	303	157	-52%

Elektriciteit

Initiatief contract			Contract-vorm			Effect nieuwe energieprijzen	% wijziging energieprijzen
Bewindvoerder	Energieleverancier	Clïënt	Dagprijs	Jaarprijs	Meerjarige prijs		
13	9	N.B.	10	5	3	101	+38%

Gas

Initiatief contract			Contract-vorm			Effect nieuwe energieprijzen	% wijziging energieprijzen
Bewindvoerder	Energieleverancier	Clïënt	Dagprijs	Jaarprijs	Meerjarige prijs		
13	7	N.B.	10	6	1	61	N.B. ³

1 N.B. = niet bekend

2 Slechts van 2 respondenten bekend. Overige respondenten hebben een nog lopend jaarcontract.

3 Mutatie onbekend omdat een deel van de respondenten op stads- of blokverwarming zijn aangesloten.

“WSNP bewindvoeders zullen melden aan de rechtbank dat de voorwaarden in het WSNP vonnis worden geschonden.”

Bom die barst

Het spreekt voor zich dat vanwege de gerapporteerde verhogingen van de maandelijkse voorschotbedragen het slechts een kwestie van tijd is tot de bom barst en zowel cliënten als bewindvoerder in protest zullen komen. De energieprijzen anno 2022 zullen het ook voor nu nog solvabele cliënten het steeds moeilijker maken om hun maandelijkse voorschotstermijn te betalen en straks begin 2022 de jaarafrekening te voldoen. Het aantal mensen met betalingsproblemen het komende jaar flink zal toenemen en daarmee de behoefte aan schuldhulpverlening.

600 euro extra

Een goed voorbeeld is hoe de bewoners van Utrecht en Nieuwegein dit jaar voor de stadsverwarming dit jaar gemiddeld ca. 23 euro per maand extra gaan betalen. De rekening kan ook 50 euro per maand – 600 euro per jaar – hoger uitvallen.² Voor de respondenten uit de verkenning zal dit simpel betekenen dat zij het jaar afsluiten met

een nieuwe of verhoogde schuld aan de energieleverancier.

Uit landelijk onderzoek is bekend dat één Euro problematische schuld leidt tot vier Euro maatschappelijke kosten. Uitgaande van de precaire balans tussen inkomsten en uitgaven van mensen met problematische schulden zal de schuld per schuldenaar tenminste met de hogere kosten voor energie toenemen. Schulden maken is onder een schuldenregeling of WSNP vonnis verboden. Veel lopende schuldenregelingen zullen door de schuldenaren worden opgezegd. WSNP bewindvoeders zullen melden aan de rechtbank dat de voorwaarden in het WSNP vonnis worden geschonden. Rest al deze schuldenaren, ondanks de goede zorgen van b.v. bewindvoeders BW I, een faillissement? Een ondenkbare situatie met nog een hogere maatschappelijke schade!

Armoedeval

In het bijzonder kan gedacht worden aan de mensen in de armoedeval

2 Utrechters en Nieuwegeiners 275 euro meer kwijt voor stadsverwarming - RTV Utrecht

ten gevolge van het accepteren van betaalde arbeid vanuit een uitkering waardoor de toeslagen verminderen en de kosten van levensonderhoud navenant zijn toegenomen. Een situatie waarbij goed gedrag leidt tot afname van welvaart en mensen demotiveert om aan het arbeidsproces deel te blijven nemen.

Tweedeling

De ontstane situatie waarbij (kwetsbare) huishoudens voorspelbaar afsteveneren op (nog meer) financiële problemen maakt op dringende wijze helder dat steeds meer mensen niet meer in staat zullen zijn een normaal leven te leiden en dreigen buiten gesloten te worden. De energieprijzen zijn tot grondslag van verdere maatschappelijke tweedeling geworden. De dreiging van afsluiting van wat ooit nutsvoorzieningen werden genoemd, immer tot nut van alle burgers, kan leiden tot een sociaal verlamdende situatie, ziekte en erger.

De huidige energieprijzen lijken een uitvloeisel van de doorgeslagen privatisering van nutsbedrijven waarbij de overheid de controle is verloren over voor de samenleving cruciale voorzieningen. Elektriciteit en gas zijn in onze samenleving eerste levensbehoeften en dienen als zodanig ook beschikbaar en betaalbaar te zijn. Een eenmalige subsidie lost dit (structurele) probleem niet op.

APPÉL

Dit artikel is een indringend APPÉL aan regering en parlement om te voorkomen dat nog meer burgers in grote financiële problemen komen. De doorgesloten privatisering van nutsbedrijven heeft geleid tot de ongewenste situatie dat primaire voorzieningen voor een groeiende groep burgers niet meer zijn te betalen. Burgers worden nu slachtoffer van een oncontroleerbare energiemarkt. Dit is hét moment voor actie en het instellen van een centraal geleide energiemarkt waarin de centrale overheid analoog aan de gezondheidszorg excessieve marktwerking beperkt!

Het is aan de Minister van Economische Zaken, mevrouw M.A.M. Adriaansens om aan te tonen dat de Regering

haar verantwoordelijkheden durft te nemen en komt met een passende actie. Vraag is in hoeverre de Regering daarbij bereid is om daarbij genoeg te nemen met lagere belastingopbrengsten als gevolg van de (in) directe belastingen op de levering van elektriciteit en gas.

Kortom

Op welke prikkel de Regering gaat reageren: de sociale prikkel van het nemen van maatschappelijke verantwoordelijkheid voor de beschikbaarheid van primaire voorzieningen of de perverse prikkel van 'Rijks inkomsten uit elektriciteits- en gasopbrengsten.

In beide gevallen is het aan het Parlement om vanuit haar taken en verantwoordelijkheden de belangen van de individuele burgers te behartigen die nu buiten hun schuld slachtoffer worden van de doorgesloten privatisering en negatieve effecten van vrije marktwerking op nutsvoorzieningen.

Compensatie

De Regering compenseert de gestegen energiekosten middels een verlaging van de energiebelasting. Individuele gemeenten zoals Rotterdam³ verhogen deze compensatie met een éénmalige gift per huishouden (€ 200,- /€ 800,-). Onderzoek zal moeten uitwijzen of met deze compensatiemaatregelen daadwerkelijk ook de beoogde doelgroepen bereikt worden. Niet altijd is dit het geval en profiteren andere groepen burgers bovenmatig van dit soort maatregelen vanwege bijvoorbeeld hoge energiekosten van kapitale villa's en grachtenpanden.

“Dit is hét moment voor actie en het instellen van een centraal geleide energiemarkt waarin de centrale overheid analoog aan de gezondheidszorg excessieve marktwerking beperkt!”

³ Rotterdammers met laag inkomen krijgen energietoeslag van 800 of 200 euro - Rijnmond

Gemeente Groningen op de vingers getikt

In een hoger beroep is de Gemeente Groningen op haar vingers getikt. Het betreft een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep op 12 april 2022. Haar persbericht luidt:

'Gemeente Groningen regelt sinds 1 maart 2018 de vergoeding voor inwoners die de kosten van hun bewindvoerder niet zelf kunnen betalen op een andere manier. Eerder konden inwoners hiervoor bijzondere bijstand aanvragen. Omdat de inwoners sinds 1 maart 2018 kosteloos bewindvoering kunnen krijgen van de Groningse Kredietbank (GKB), verstrekt de gemeente geen of – bij wijze van overgangsmaatregel – alleen nog tijdelijk bijzondere bijstand voor deze kosten.

Om gebruik te kunnen maken van bewindvoering door de GKB is het nodig dat de kantonrechter de GKB tot bewindvoerder benoemt en de bewindvoerder van de betrokken inwoner ontslaat.

Dat is hier niet gebeurd. De reden dat is afgezien van het indienen van een verzoek is dat appellante een vertrouwensband heeft opgebouwd met haar huidige bewindvoerder. Zij wil bij deze bewindvoerder blijven en niet overstappen naar de GKB. Maar zonder de vergoeding van de gemeente, kan zij haar bewindvoerder niet meer betalen.

Onder de omstandigheden van appellante is de GKB niet een voorliggende voorziening waarop zij een beroep kan doen. Als de GKB niet is benoemd tot bewindvoerder, kan appellante namelijk geen gebruik maken van de gratis bewindvoering door de GKB. De gemeente mag niet van haar vragen dat zij tegen haar zin de kantonrechter verzoekt om het ontslag van haar bewindvoerder en benoeming van de GKB. Dit betekent dat de gemeente de bijzondere bijstand voor appellante niet om die reden mag stopzetten.'

Bron: uitspraken.rechtspraak.nl

Innovatieplatform
in de financiële
zorgverlening

Lobby, community, portal,
benchmark en academy

www.zelfmagazine.nl

“Heilige moeder”

Dat is moeder voor haar 3 mannen: haar echtgenoot en haar twee zonen. Ze komen allemaal van het kamp, maar wonen inmiddels al enkele jaren in een brandschoon, maar stampensvol huurhuis. Haar dochter en derde zoon wonen overigens elders. Na haar overlijden is het huurhuis een bedevaartsoord geworden, en gaan de mannen dagelijks naar haar graf.

DOOR: JOYCE BRANDT

De carrière van Joyce Brandt (47) is begonnen in het bankwezen. Dat wereldje had ze na tien jaar wel gezien. Ze maakte de switch naar de financiële zorgverlening. Eerst 10 jaar als bewindvoerder, mentor, curator en manager. Daarna was ze met haar eigen onderneming Lucretius onder meer actief als consultant, professional organizer (‘family-, life- and moneymanager’) en secretaris van de Coöperatie Zelf. Sinds 2019 is ze directeur van Bureau Tjeenk Willink, dat financiële zorg verleent aan personen die om uiteenlopende redenen hulp vragen bij het regelen van hun financiën.

Op het sterfbed hebben zij moeder beloofd altijd voor elkaar klaar te staan. En belofte maakt schuld. En die schuld kwam er. Letterlijk. Een forse huurschuld met een onvermijdelijke uithuiszetting. Moeder is in 2018 in de huurwoning overleden, die daarna door de mannen is ingericht als een complete gedenkplaats. Dit plekje moest koste wat kost blijven bestaan om moeder te kunnen blijven eren.

Het gezin heeft een grote klap gehad van het overlijden, waardoor de financiën van het hele gezin compleet in het slop zijn geraakt. Ja, er was een bewindvoerder. Dat heeft echter niet mogen baten. Destijds stond alleen ‘vader’ onder bewind met een stevig tekort in zijn budgetplan, wat zorgde voor veel spanningen bij alle partijen. Het heeft geresulteerd in opheffing van zijn bewind en een nieuw verzoek voor bewindvoering voor alle drie de heren.

De mannen hebben hun financiën nooit zelf beheerd en bleken psychisch ook niet in staat om dit te doen. Zo kochten ze bijvoorbeeld dagelijks bloemen voor het kerkhof en betaalden zij ook de huur van hun zus. Dit hadden zij moeder immers beloofd. Daarnaast was er bij vader sprake van een laag IQ, verbale agressie en problematische schulden. Die ontstonden omdat hij alle gezamenlijke kosten betaalde. Door het uitblijven van enige verbetering, hadden verschillende instanties de handen al van hen afgetrokken.

En toen kwamen wij: de laatste strohalm. Van ons werd verwacht rust en overzicht te brengen. En een oplossing voor de schulden, zodat zij in de woning konden blijven. In de zitting vertelde de oudste zoon aan de rechter dat we als een zegening kwamen: “een teken van moeder”. De rechter heeft besloten om het bewind voor alle mannen toe te kennen als individuele (schuld)bewind(en).

Hoewel we nog niet zijn toegekomen tot een schuldenregeling, zijn we inmiddels één jaar verder en hebben we 3 kloppende budgetplannen. Wel is vader ondertussen door de politie opgepakt op verdenking van diefstal van relikwieën van begraafplaatsen. En we hebben er weer een schuld bij: van de kaarsenwebshop.

Maar het meeste gaat goed. De zonen zijn blij en vader is ook de laatste tijd tevreden en werkt – op advies van zijn zonen – met ons mee.

Eind goed al goed.
Amen.